

บทที่ 5

อภิปราย วิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่พักคนงานในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ให้กับบริษัทผู้รับเหมาผู้เป็นนายจ้าง โดยทำการศึกษาประโยชน์และความจำเป็นของที่พักคนงานในการทำงานของคนงานก่อสร้างและทำการศึกษามาตรฐานที่พักอาศัยของคนงานก่อสร้าง เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข สำหรับปัญหาลักษณะที่พักที่ไม่ได้มาตรฐาน

ผลการสำรวจและวิจัยซึ่งใช้โครงการทางด่วนสายบางปะอิน-ปากเกร็ดเป็นกรณีศึกษา ได้ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

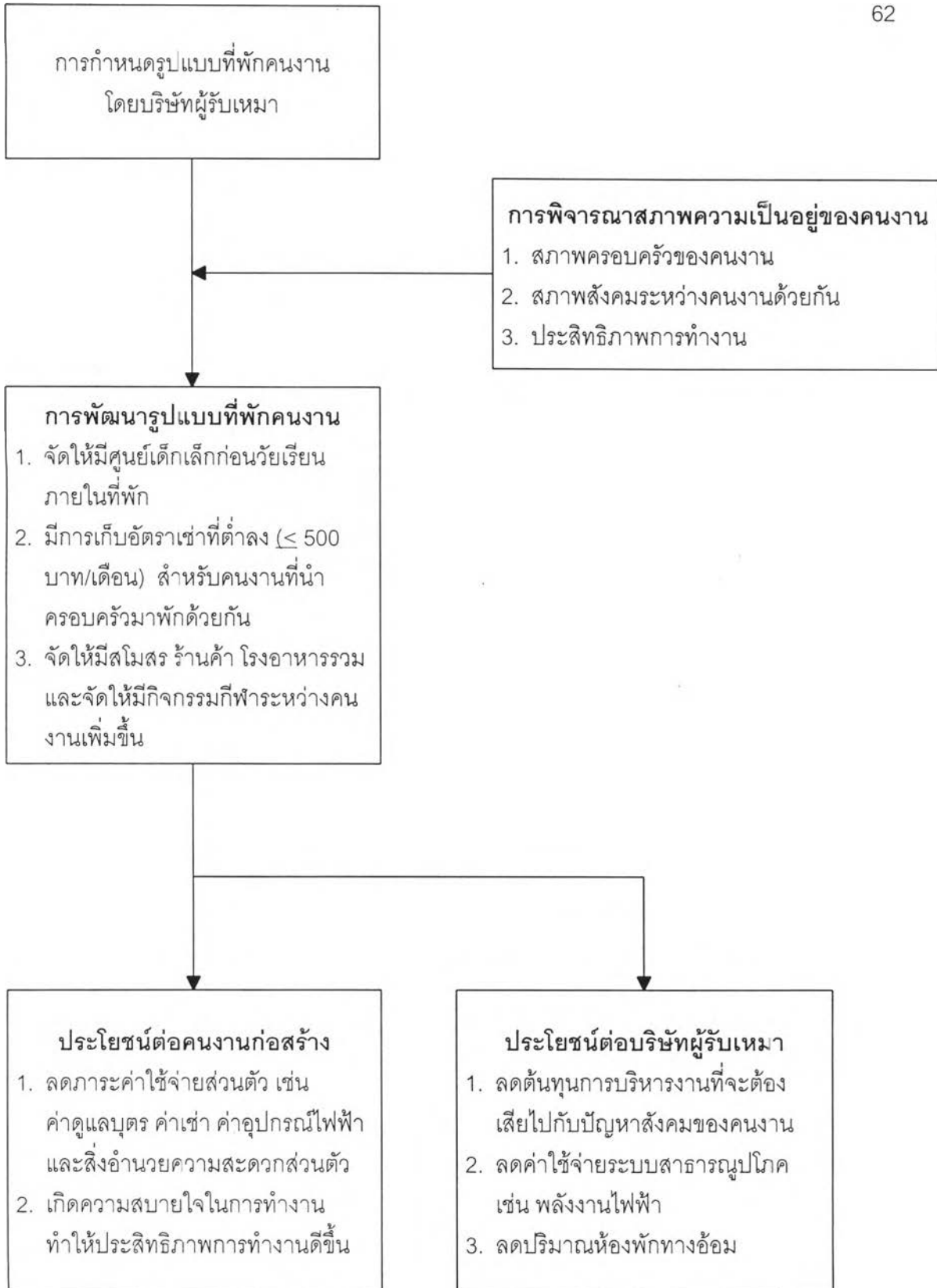
5.1 อภิปรายผลการสำรวจความเป็นอยู่ของคนงาน

จากการตอบแบบสอบถามของคนงานร่วมกับการสังเกตความเป็นอยู่ของคนงานสามารถแยกข้อค้นพบเป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

1) สภาพครอบครัวของคนงาน - คนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ มีความต้องการที่จะนำครอบครัวมาอยู่ด้วยกันในที่พักคนงาน โดยคนงานชายต้องการนำภรรยา มาพักอาศัยเพื่อแบ่งเบาภาระงานบ้าน และดูแลบุตรในสถานที่พัก แต่เนื่องจากกฎระเบียบของการพักอาศัยของบริษัทจะมีการเก็บค่าเช่าต่อคนงานที่นำครอบครัวมาพักด้วยกัน อีกทั้งทางบริษัทไม่ได้มีการจัดเตรียมศูนย์เด็กเล็กไว้ในบริเวณที่พัก ทำให้คนงานส่วนใหญ่จะให้นุตรพักอยู่ที่ต่างจังหวัด และในส่วนที่นำภรรยามาพักด้วยกันก็จะให้ภรรยาทำงานก่อสร้างบริษัทเดียวกัน เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียค่าเช่า โดยสอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นในเรื่องอัตราค่าเช่าและศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่ยังต้องการให้เก็บค่าเช่าในอัตราที่ต่ำ ถึงแม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะ

เป็นผู้ที่ไม่เสียค่าเช่าก็ตาม และส่วนใหญ่ก็ต้องการให้มีศูนย์เด็กเล็กถึงแม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จะไม่นำบุตรมาพักด้วยกัน อันแสดงให้เห็นถึงสภาพที่พักคนงานซึ่งควรจะให้ประโยชน์กับคนงานในด้านการใช้พักผ่อนกับครอบครัวหลังจากการทำงานได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนมีระบบการดูแลบุตรของคนงานในระหว่างการทำงาน

2) สภาพสังคมของคนงาน - คนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ จะทำงานตั้งแต่เช้าและกลับดึก โดยออกจากที่พักก่อน 7 : 30 น. และกลับถึงบ้านพักหลัง 20 : 00 น. โดยการใช้รถรับ-ส่งของบริษัท และเมื่อกลับถึงบ้านพักก็จะใช้เวลาส่วนใหญ่พักผ่อนอยู่ในห้องของตนเอง ทำให้เกิดสภาพสังคมในลักษณะต่างคนต่างอยู่กันมากขึ้น ถึงแม้ว่าคนงานบางส่วนจะถูกชักชวนกันมาจากคนหมู่บ้านเดียวกัน หรือจังหวัดเดียวกันก็ตาม ดังจะเห็นได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักจะประกอบไปด้วย เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เช่น โทรทัศน์ เพื่อความบันเทิงส่วนตัว และหม้อหุงข้าว เต้าไฟฟ้า ตู้เย็น เพื่อประกอบอาหารส่วนตัว ส่วนใหญ่ในกลุ่มคนโสด ก็พบว่ามีการจัดที่พักค่อนข้างแออัด (3-4 คนต่อห้อง) โดยไม่ได้เป็นกลุ่มคนที่รู้จักกันมาก่อน คนงานที่เป็นคนโสดส่วนใหญ่จึงต้องการที่จะพักไม่เกิน 2 คนต่อห้อง บางคนยอมจ่ายค่าเช่าเพื่อที่จะพักเพียงคนเดียว จากสาเหตุดังกล่าวพบว่าปัญหาของคนงานที่เกิดขึ้นอันได้แก่ ปัญหาเพื่อนบ้านส่งเสียงเอะอะ ปัญหาทะเลาะวิวาท และปัญหาของหายจะเป็นปัญหาที่คนงานพบมากที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านสังคมทั้งสิ้น ดังนั้นสภาพที่พักคนงานควรจะให้ประโยชน์ในเรื่องของสภาพสังคมระหว่างคนงานด้วยการเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนงาน เช่น การจัดให้มีสโมสร ร้านค้า โรงอาหารรวม และกีฬาระหว่างคนงาน ซึ่งนอกจากจะทำให้ของคนงานดีขึ้น ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการบริหารงานของบริษัทนายจ้างที่จะต้องเสียไปกับปัญหาสังคมของคนงานแล้ว ยังทำให้ลดปริมาณห้องพักลงได้ทางอ้อมจากการที่คนโสดยอมพักด้วยกันมากขึ้นและช่วยประหยัดระบบสาธารณูปโภค เช่น พลังงานไฟฟ้าที่จ่ายให้แก่ห้องพักแต่ละห้อง ซึ่งเป็นการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายโดยตรงของบ้านพัก นอกจากนี้ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของคนงานในการซื้ออุปกรณ์ไฟฟ้า หรือสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนตัวและทำให้ประสิทธิภาพการทำงานดีขึ้นอีกด้วย

แผนภูมิที่ 5.1 แนวทางการพัฒนาสภาพที่พักคนงานให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของคนงาน

5.2 อภิปรายผลการสำรวจลักษณะทางกายภาพที่พักอาศัย

จากการสำรวจสภาพทางกายภาพที่พัก รวมทั้งเปรียบเทียบกับมาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า ที่พักคนงานโดยทั่วไปจะมีมาตรฐานที่ต่ำกว่ามาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับมาตรฐานของบ้านพักคนงานก่อสร้างขนาดเล็กและกลางในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เคยทำการศึกษา¹

จากผลการสำรวจดังกล่าวพอสรุปปัญหาทางกายภาพที่พักที่สำคัญออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะของห้องพัก - บ้านพักแบบ “สังกะสี” จะไม่มีหน้าต่างสำหรับระบายอากาศ จะมีเฉพาะประตูทำด้วยสังกะสี ซึ่งต่างกับบ้านพักแบบ “กระเบื้อง” ที่มีประตูทำด้วยไม้ และหน้าต่างบานเกล็ดพร้อมมุ้งลวดระบายอากาศ

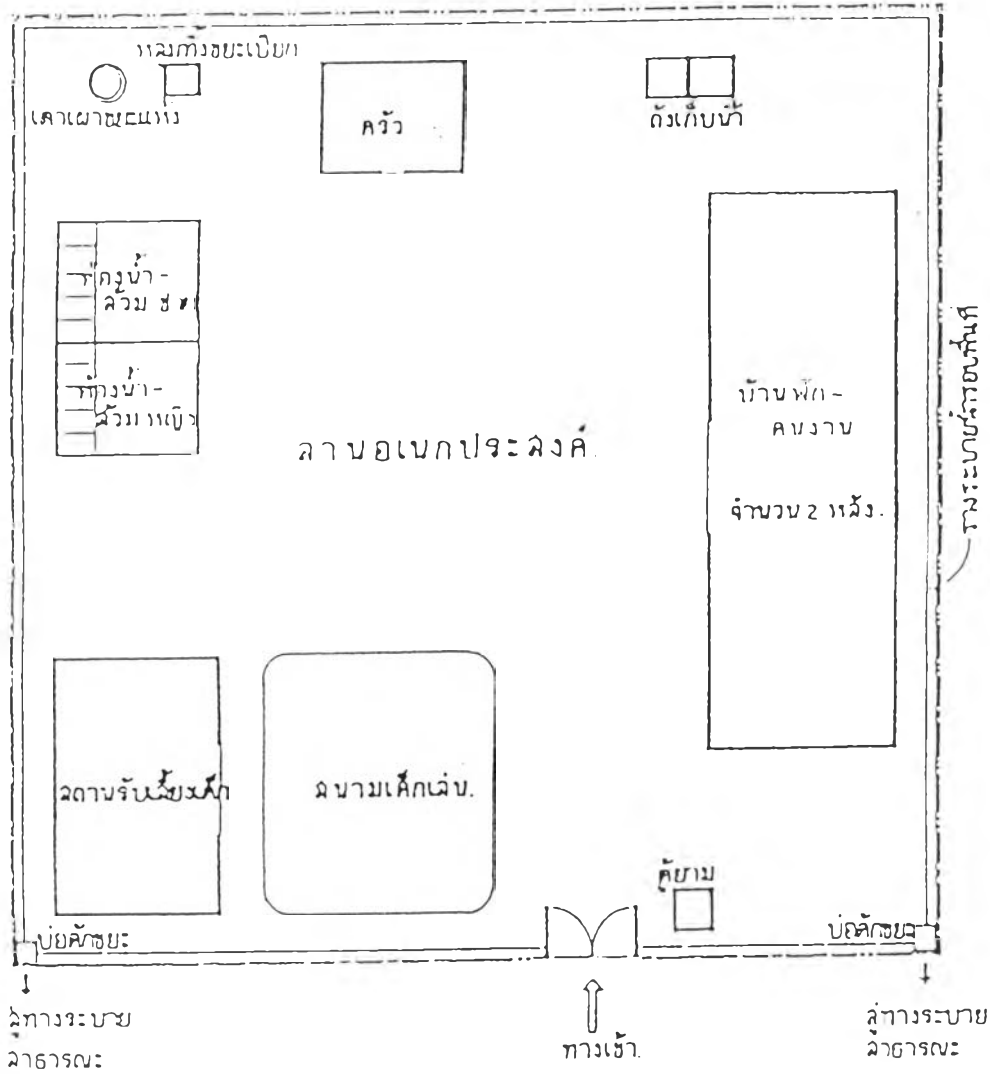
2. ขนาดของห้องพัก - บ้านพักแบบ “สังกะสี” จะให้จำนวนคนพักต่อห้องสำหรับคนโสดไม่เกิน 2 คน โดยขนาดพื้นที่ห้องอยู่ที่ 6-7 ตร.ม. ต่อห้อง ในขณะที่บ้านพักแบบ “กระเบื้อง” จะมีพื้นที่ห้องที่กว้างกว่าโดยประมาณ 8-9 ตร.ม. แต่ให้จำนวนคนโสดพักอยู่สูงสุด 3 คน ต่อห้อง ทั้งนี้เนื่องจากบ้านพักแบบ “สังกะสี” มีรูปแบบบ้านพักที่ก่อสร้างง่ายและมีต้นทุนการก่อสร้างที่ต่ำกว่า สามารถก่อสร้างต่อเติมให้เพียงพอต่อจำนวนคนงานได้ง่ายกว่า ส่วนบ้านพักแบบ “กระเบื้อง” มีต้นทุนการก่อสร้างที่สูงกว่า ตลอดจนจะต้องประมาณการจำนวนคนงานไว้ตั้งแต่ตอนเริ่มต้นการก่อสร้างบ้านพัก จึงจำเป็นต้องจำกัดจำนวนห้องพักไว้ สำหรับงานโดยส่วนรวมโดยการสร้างกฎระเบียบที่พักให้กับคนงาน เช่น อนุญาตให้นำครอบครัวมาพักด้วยกัน และมีการเก็บค่าเช่าสำหรับผู้ที่น่าครอบครัวมาพักด้วยกัน และมีการเก็บค่าเช่าสำหรับคนงานที่ต้องการพัก

¹ อร่าม ลือพร้อมชัย, “ความเป็นอยู่ของคนงานก่อสร้างขนาดเล็กและขนาดกลางในเขต กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรม ภาควิชาเคหกรรมบัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539)

คนเดียว นอกจากนี้พบว่าทางโครงการไม่ได้แยกสัดส่วนของห้องพักแยกตามคนโสดหรือคนมีครอบครัวหรือแยกชายหญิงแต่อย่างใด

3. ผังบริเวณอาคาร - ผังบริเวณที่พักคนงานก่อสร้างทางด่วนสายบางปะอิน - ปากเกร็ด จะมีลักษณะแตกต่างจากผังบริเวณที่พักคนงานของโครงการก่อสร้างทั่วไปโดยเมื่อเปรียบเทียบกับตัวอย่างผังบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราวของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย (วสท.) ดังแสดงในรูปที่ 5.1 จะมีความแตกต่างจากที่พักของกรณีศึกษาที่ทำการสำรวจอันได้แก่ เรื่องของรูปร่างที่ดิน, การจัดกลุ่มอาคาร และระบบสาธารณูปโภครอบที่พัก กล่าวคือ การเลือกใช้ที่ดินสำหรับบ้านพักคนงานของโครงการทางด่วนสายบางปะอิน- ปากเกร็ด จะต้องใช้ที่ดินจากแนวเวนคืนของโครงการบริเวณจุดตัดกับถนนใหญ่ซึ่งมีบริเวณจำกัด หรือบริเวณแนวขนานทางด่วน (Right of Way) ซึ่งมีขนาดกว้างประมาณ 20 เมตร เท่านั้น

จึงทำให้การก่อสร้างบ้านพักต้องสร้างตามแนวยาวนานแนวทางด่วน ส่วนบ้านพักที่ใช้พื้นที่จุดตัดหรือบริเวณที่จะสร้างทางขึ้น-ลงทางด่วน ซึ่งแม้จะมีรูปร่างพื้นที่ใหญ่ขึ้น แต่ก็ยังมีพื้นที่เพียงไม่กี่จุดเมื่อเทียบกับระยะทางที่ต้องก่อสร้าง

รูปที่ 5.1 ตัวอย่างบริเวณผังที่พักอาศัยชั่วคราวลูกจ้างในกิจการก่อสร้าง*

จากหนังสือมาตรฐานและแบบก่อสร้างอาคารชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้าง และสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน คณะกรรมการวิชาการสาขาวิศวกรรมโยธา ประจำปี 2533-2534
วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระราชาูปถัมภ์

4. ระบบสาธารณสุขปโภครอบที่พัก - ที่พักส่วนใหญ่จะไม่มีรั้วกันรอบที่พัก แต่จะมีอยู่ตรงปากทางเข้า-ออกบริเวณพื้นที่บ้านพัก ซึ่งส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ตรวจรถยนต์และรถบรรทุกเข้า-ออกบริเวณบ้านพัก เนื่องจากบริเวณที่ตั้งบ้านพักจะเป็นที่ตั้งของสำนักงานสนาม หรือ "ไซต์ออฟฟิศ" (Site Office) โกดังเก็บของหรือ "สตอร์" (Store) และบริเวณทำงานเพื่อเตรียมวัสดุก่อสร้างหรือ "เวิร์ค ช็อป" (Work Shop) จึงใช้ยามเพื่อดูแลการเข้า-ออกของวัสดุก่อสร้างเป็นหน้าที่หลัก และใช้ดูแลบ้านพักคนงานเป็นหน้าที่เสริม ทำให้คนงานมีความเป็นห่วงเรื่องปัญหาความปลอดภัยอยู่ถึงแม้ว่าทางบริษัทผู้รับเหมาจะจัดเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลที่พักคนงานหรือ "แคมป์ บอส" (Camp Boss) หรือ "เซฟตี้ ออฟฟิศเซอร์" (Safety Officer) มาเพื่อดูแลที่พักคนงานโดยเฉพาะแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงการดูแลความปลอดภัยโดยทั่วไปเท่านั้นไม่ได้เป็นการดูแลเรื่องความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง

- ที่พักที่ก่อสร้างบ้านพักในบริเวณที่ใกล้กับถนนใหญ่หรือชุมชนใกล้เคียงจะมีระบบสาธารณสุขปโภครองรับ เช่น แนวระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าฯ แนวท่อประปาของการประปาฯ และแนวระบบระบายน้ำสาธารณะของ กทม. หรือเทศบาล ทำให้การต่อเชื่อมของระบบดังกล่าวเป็นไปโดยสะดวก ส่วนถ้าก่อสร้างอยู่ในบริเวณที่ไกลจากระบบดังกล่าว เช่น ก่อสร้างริมแนวขนานทางด่วนก็จำเป็นต้องหาวิธีแก้ไข เช่น ใช้เครื่องไฟฟ้าชนิดน้ำมันดีเซล (Diesel Generator Set) แทนการขอมิเตอร์ไฟฟ้า หรือการซื้อน้ำประปาจากหน่วยงานเอกชน โดยบริการขนส่งเป็นรถน้ำ ส่วนระบบระบายน้ำใช้วิธีระบายโดยตรงออกที่ลุ่มข้างเคียง ซึ่งโดยทั่วไปจะไม่มีตะแกรงดักขยะก่อนปล่อยออกที่ลุ่มข้างเคียงและไม่มีทางที่น้ำไหลสะดวก ที่ดินหลายแห่งไม่มีการถมพื้นชั้นล่าง ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง นอกจากนี้ที่พักแบบ "สังกะสี" ในบางบริเวณยังไม่มีระบบกำจัดขยะคนงานจึงทิ้งขยะลงที่ลุ่มข้างที่พักทำให้เกิดปัญหาขยะและสุขอนามัยที่ไม่ดี

จากปัญหาทางกายภาพที่พิกดังกล่าวพบว่า แนวทางพัฒนาปรับปรุงแก้ไขลักษณะทางกายภาพของบริษัทผู้รับเหมา สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ

1) การเลือกใช้วัสดุที่รื้อย้ายได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มค่าก่อสร้างในตอนต้น แต่ประหยัดค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างครั้งต่อไป

2) ลงทุนเพิ่มขึ้นในการเพิ่มมาตรฐานที่พัก แต่หาแนวทางลดค่าใช้จ่ายด้านอื่น เช่น กำหนดตำแหน่งที่ตั้งบ้านพักและขนาดของห้องพักให้เหมาะสมกับลักษณะงานอันได้แก่ ตารางการทำงาน ระยะเวลาที่ใช้ในการทำงาน จำนวนคนงาน ระยะเวลาการพักอาศัย เพื่อให้คนงานใช้เวลาเดินทางในแต่ละวันน้อยที่สุดและให้เกิดค่าใช้จ่ายโดยรวมต่ำที่สุดเช่นกัน ซึ่งการที่คนงานไม่ต้องเสียเวลาไปกับการเดินทางไป-กลับ ในแต่ละวันนอกจากจะเป็นการประหยัดค่าขนส่งคนงานและค่าขนส่งวัสดุแล้ว ยังเป็นการช่วยเสริมการทำงานให้คนงานมีเวลาทำงานเต็มที่ และเกิดความสบายใจในการทำงานไม่ต้องกังวลเรื่องครอบครัวหรือทรัพย์สินที่อยู่ที่บ้านพัก เนื่องจากที่ทำงานอยู่ใกล้ที่พักโดยความเห็นของคนงานที่ทำการสำรวจในเรื่องความต้องการในทำเลที่พัก พบว่าส่วนใหญ่ต้องการที่พักที่อยู่ใกล้ที่ทำงานมากกว่าที่พักที่อยู่ไกลถนนใหญ่ซึ่งต้องใช้รถรับ-ส่ง

จากแนวทางทั้งสองดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกายภาพที่พักที่กล่าวไว้ข้างต้นดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ลักษณะของบ้านพัก - ควรใช้เป็นแบบผนังกระเบื้องหรือไม้อัด พร้อมเจาะช่องหน้าต่างเช่นเดียวกับที่พักแบบ "กระเบื้อง" ซึ่งวัสดุที่ใช้ก่อสร้างบ้านพักก็จะเป็นชนิดที่รื้อย้ายได้เช่นเดียวกับที่พักแบบ "สังกะสี" แต่มีราคาค่าก่อสร้างที่แพงกว่า ซึ่งการแก้ไขในหัวข้อนี้เป็นการแก้ไขโดยใช้การลงทุนค่าก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้มีมาตรฐานที่ดีขึ้น

2) ขนาดของห้องพัก - ควรแบ่งเป็น 2 ขนาด คือ ขนาดห้องสำหรับคนโสด และขนาดห้องสำหรับคนมีครอบครัว โดยให้ขนาดห้องคนโสดมีขนาดใหญ่ประมาณ 12-15 ตร.ม. ซึ่งให้พักได้ 3-4 คน พร้อมตู้เก็บสัมภาระส่วนตัว ส่วนขนาดห้องคนมีครอบครัวมีขนาดประมาณ 9 ตร.ม. โดยทั้ง 2 กลุ่มมีการแยกสัดส่วนกันชัดเจน

ซึ่งการปรับปรุงในข้อนี้จะต้องลงทุนค่าก่อสร้างเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีมาตรฐานที่ดีขึ้น

3) ผังบริเวณอาคาร - จากพื้นที่ดินที่จำกัดด้านรูปร่างของพื้นที่แต่ไม่จำกัดเรื่องระยะทาง โดยสามารถใช้พื้นที่แนวขนานทางด่วน (Right of Way) ได้ตลอดแนวทางด่วน สำหรับการก่อสร้างบ้านพักคนงาน จึงควรนำมาเป็นประโยชน์ในการหารูปแบบที่พักที่เหมาะสมด้วยการใช้พื้นที่ตามแนวทางด่วนในการกำหนดตำแหน่งกลุ่มบ้านพักให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประหยัดเวลาในการเดินทางไปทำงาน

ในการพัฒนาหัวข้อนี้เป็นการหาแนวทางลดค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปจากการขนส่งคนงานและวัสดุต่างๆ โดยเป็นการชดเชยกับการลงทุนที่ต้องเสียไปในการพัฒนา ลักษณะบ้านพักขนาดของห้องพักและระบบสาธารณูปโภค

4) ระบบสาธารณูปโภครอบที่พัก

- เพิ่มระบบรั้วโดยใช้สังกะสีซึ่งสามารถรื้อ-ย้ายได้
- เพิ่มยามรักษาการณ์ประจำจุดโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มคนงานเพื่อป้องกันเรื่องความปลอดภัยในทรัพย์สิน
- จัดตำแหน่งสำนักงานสนาม (Site office) ของวิศวกรและไฟร์แมน โกดังเก็บของ (Store) และบริเวณทำงานเพื่อเตรียมวัสดุ (Work Shop) ให้เหมาะสมกับตำแหน่งของบ้านพัก โดยใช้ทั้งพื้นที่ Right of Way ตามแนวทางด่วน และพื้นที่จุดตัดทางด่วน
- ระบบไฟฟ้าควรเลือกใช้ตามความสะดวกระหว่างการใช้เครื่องปั่นไฟหรือใช้มิเตอร์ไฟฟ้าของการไฟฟ้าฯ ทั้งนี้ ค่าพลังงานของน้ำมันดีเซลจะแพงกว่าค่าไฟฟ้าของการ

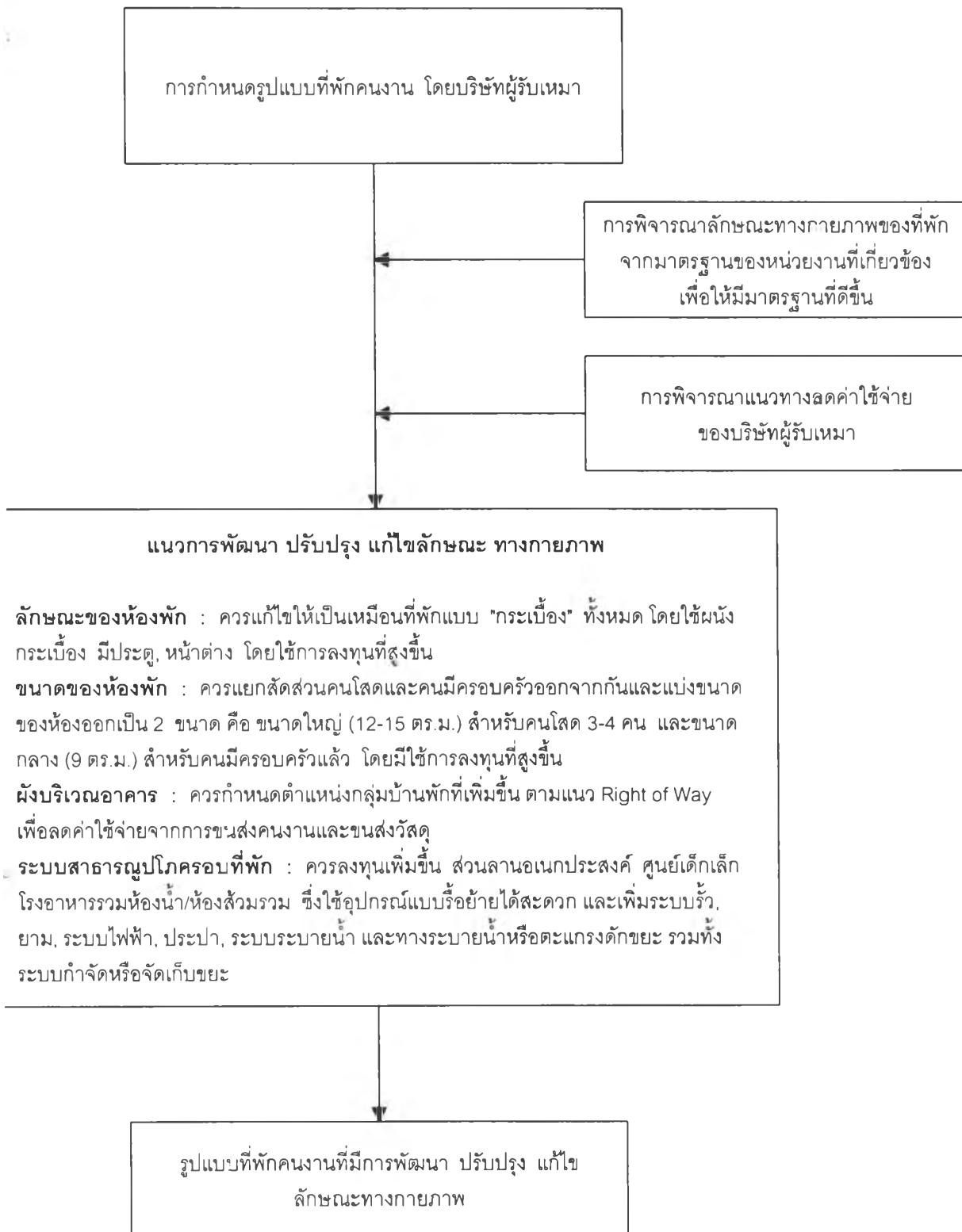
ไฟฟ้าฯ เล็กน้อย แต่ถ้าจำเป็นต้องใช้งานสำหรับการเตรียมวัสดุ (Work Shop) ซึ่งใช้ไฟฟ้าขนาดใหญ่การใช้เครื่องปั่นไฟจะมีความคล่องตัวกว่า

- ระบบประปาหากเป็นพื้นที่ใกล้กับแนวเมนท่อประปาของการประปาก็ควรให้นำประปาจากมิเตอร์ของการประปา ส่วนกลุ่มบ้านพักที่ตั้งบนแนวขนานทางด่วนที่ไกลจากแนวท่อประปาก็ใช้บริการน้ำประปาจากรถน้ำ ซึ่งควรจัดให้มีบริการทั่วถึงสำหรับกลุ่มบ้านพักตลอดแนวการก่อสร้าง

- ระบบระบายน้ำควรเพิ่มเติมในส่วนทางระบายน้ำออกจากบริเวณบ้านพัก ควรถมดินสำหรับบริเวณที่ตั้งอาคาร และทำแนววางระบายน้ำพร้อมตะแกรงดักขยะโดยรอบอาคาร โดยเชื่อมต่อระบบระบายน้ำกับแนวท่อของ กทม. หรือเทศบาล ในกรณีที่มีที่ตั้งอยู่ใกล้แนวถนนใหญ่ ส่วนบริเวณที่ตั้งบ้านพักที่อยู่แนว Right of Way ซึ่งไม่มีแนวท่อระบายน้ำผ่านก็ให้ทำแนวระบายลงที่ลู่วางทางโดยขุดบ่อกักเก็บน้ำในลักษณะ Sump หรือระบายออกโดยตรง ทั้งนี้ขึ้นกับสภาพภูมิประเทศข้างเคียงแต่ต้องไม่ให้เกิดสภาพน้ำท่วมขัง

- ลานอเนกประสงค์ ศูนย์เด็กเล็ก โรงอาหารรวม และห้องน้ำห้องส้วมรวม ควรใช้วัสดุที่รื้อย้ายได้โดยสะดวกและเพิ่มเติมกิจกรรมเสริม เช่น จัดให้มีกิจกรรมกีฬาพร้อมอุปกรณ์กีฬาสำหรับการใช้ในบริเวณลานอเนกประสงค์ ซึ่งมีการปรับสภาพดินถมตามปกติ ส่วนศูนย์เด็กเล็กสามารถใช้ตู้คอนเทนเนอร์พร้อมเครื่องปรับอากาศ และการจัดกิจกรรมเพื่อดูแลเด็กเล็กโดยเชิญบุคคลากรจากหน่วยงานภายนอกหรือประสานไปยังกองสวัสดิการแรงงานฯ ส่วนของโรงอาหารรวมจัดให้มีบริเวณทำครัว จัดให้แม่บ้านของคณงานเป็นคนทำอาหารและเปิดร้านค้า รวมทั้งจัดให้มีบริเวณบันเทิง เช่น บริเวณอ่านหนังสือพิมพ์ หรือดูโทรทัศน์ร่วมกัน

ในส่วนห้องน้ำห้องส้วมรวม ควรสร้างด้วยวัสดุที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น ตู้คอนเทนเนอร์สำหรับห้องน้ำโดยเฉพาะ และใช้ถังน้ำสำเร็จรูปน้ำแทนการก่อบ่อสำหรับที่อาบน้ำ

แผนภูมิที่ 5.2 แนวทางการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ลักษณะทางกายภาพบ้านพักของบริษัทผู้รับเหมา

5.3 วิเคราะห์ผลการวิจัย

จากข้อค้นพบที่ได้จากผลการสำรวจดังกล่าว เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนา ปรับปรุง ในเรื่องค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นประเด็นหลักที่ทางบริษัทรับเหมาผู้เป็นนายจ้างสนใจ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์หาแนวทางในการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่พิกคนงานก่อสร้างด้วยการทำการวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินการในเรื่องของระยะเวลาและการเคลื่อนย้าย (Time-Motion-Costs Study) โดยพบว่า การวิเคราะห์ลักษณะการทำงานของงานก่อสร้างเป็นเรื่องซับซ้อนเนื่องจากแต่ละโครงการก็มีลักษณะการทำงานที่ไม่เหมือนกัน ข้อกำหนดที่ใช้ในการออกแบบที่พิกคนงาน เพื่อทำการวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินการนั้น จะต้องพิจารณาทั้งในส่วนการทำงานและในส่วนการพักอาศัย ได้แก่ การจัดตารางการทำงานของคนงาน (Working Schedule) ลักษณะทางกายภาพที่พัก และโครงสร้างค่าใช้จ่ายสำหรับที่พัก

การจัดตารางการทำงานของคนงาน (Working Schedule) ผู้รับเหมา จะประกอบไปด้วย

1. จำนวนคนงานที่ใช้ในการทำงานในแต่ละพื้นที่
2. เวลาที่ใช้ทำงานในแต่ละพื้นที่
3. การจัดลำดับการทำงานในแต่ละพื้นที่

โดยมีตัวอย่างตารางการทำงานสำหรับการออกแบบที่พักคนงานแสดงได้ดังตารางที่

ตารางที่ 5.1 ตารางการทำงาน (Working Schedule) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจำนวนคนงาน
เฉลี่ยที่ใช้ในแต่ละช่วงเวลาและพื้นที่

จำนวนคนงานเฉลี่ยที่ใช้ในแต่ละช่วงเวลาและพื้นที่ (คน)					จำนวนรวม (คน)
ช่วงระยะเวลา	0-1 กม.	1-2 กม.	<- - - - - - - - - - ->	X กม.	
เดือนที่ 0-1 เดือนที่ 1-2			(ตามระยะทาง)		
			(ตามช่วงระยะเวลาที่ก่อสร้าง)		
Y					

ดังนี้

ส่วนในการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่พักคนงาน จะพิจารณาจากส่วนประกอบ

1. จำนวนห้องพัก และระบบสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้อง
2. จำนวนกลุ่มบ้านพัก
3. ตำแหน่งพื้นที่ตั้งกลุ่มบ้านพักที่อยู่ภายในโครงการ

โดยมีตัวอย่างตารางแสดงจำนวนคนงานที่เข้าพักภายในกลุ่มบ้านพักแสดงได้ดังตาราง

ที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงจำนวนคนงานที่เข้าพักภายในกลุ่มบ้านพักในแต่ละช่วงเวลาและพื้นที่

ช่วงระยะเวลา	จำนวนคนงานที่เข้าพักภายในบ้านพักคนงาน (คน)				จำนวนรวม (คน)
	จุดที่ 1 (กม.ที่.....)	จุดที่ 2 (กม.ที่.....)	<- - - - - - - - - - ->	จุดที่ X (กม.ที่.....)	
เดือนที่ 0-1					
เดือนที่ 1-2					
Y					

ส่วนโครงสร้างค่าใช้จ่ายสำหรับที่พักคนงาน จะพิจารณาส่วนประกอบดังนี้

1. ค่าก่อสร้างตัวอาคารพักอาศัย ได้แก่ ค่าวัสดุ และค่าแรงงาน
2. ค่าก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก
3. ค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการในแต่ละเดือน เช่น ค่าจ้างบุคลากรดูแลบ้านพัก

ค่าพลังงานไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่ากำจัดขยะ ฯลฯ

4. ค่าใช้จ่ายสำหรับการขนส่งคนงานและวัสดุ

โดยมีตัวอย่างตารางวิเคราะห์ค่าก่อสร้าง และค่าใช้จ่ายรายเดือนแสดงได้ดังตารางที่

5.3 และตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.3 ตารางวิเคราะห์ค่าก่อสร้าง

จุดบ้านพัก	ค่าก่อสร้างที่พัก				ค่าก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค			ค่าก่อสร้างอื่นๆ		รวม (1)+(2)+(3) +(4)-(5)
	จำนวน คน	จำนวน ห้อง	ราคา ต่อห้อง	ราคา รวม (1)	พื้นที่ ก่อสร้าง (ตร.ม.)	ราคาต่อ พื้นที่ (บาท/ตร.ม.)	ราคา รวม (2)	สโมสร ร้านค้า โรงอาหาร (3)	ศูนย์ เด็กเล็ก (4)	
จุดที่ 1										
จุดที่ 2										
Y										

5.4 ข้อเสนอแนะ

1) การวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานในเรื่องระยะเวลาและการเคลื่อนย้าย (Time-Motion-costs Study) ของคนงานที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบที่พักนั้นสามารถทำได้โดยการพิจารณาเปรียบเทียบโครงสร้างค่าใช้จ่ายที่สำคัญอันได้แก่ ค่าก่อสร้างอาคารพักอาศัย ค่าก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแต่ละเดือน และค่าใช้จ่ายในการขนส่งคนงานและวัสดุ โดยพบว่าทางเลือกที่เหมาะสมในการออกแบบที่พักอาศัยทางหนึ่ง คือ การจัดที่พักอาศัยให้รัศมีของการทำงานอยู่ในช่วงระยะที่คนงานสามารถเดินไปทำงานได้ หรือระยะประมาณ 1-2 กม. นั่นคือ บ้านพักแต่ละจุดควรมีระยะห่างประมาณ 3-4 กม. ซึ่งจะช่วยให้สภาพการทำงานของคนงานดีขึ้นเนื่องจากใช้เวลาในการเดินทางน้อย และคนงานมีความสบายใจในการทำงานเนื่องจากสามารถเดินเท้าไป-กลับระหว่างจุดทำงานกับบ้านพักได้ อย่างไรก็ตาม จำนวนบ้านพักแต่ละจุดจะต้องมีจำนวนห้องพักที่เพียงพอสำหรับปริมาณคนงานที่ทำงานในแต่ละช่วงเวลาการทำงาน ดังนั้น รูปแบบที่พักดังกล่าวจะต้องมีการรื้อย้ายบ้านพักไปตามจุดที่ทำงาน ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการรื้อย้ายและจัดหาวัสดุที่จะใช้ทำการก่อสร้างบ้านพักในจุดใหม่ ซึ่งแสดงตัวอย่างการคำนวณได้ดังนี้

สมมติให้ค่าก่อสร้างบ้านพักจุดใหม่เพิ่มเติมรวมค่าระบบสาธารณูปโภคและค่าแรงงานรื้อย้ายมีค่าใช้จ่าย A บาทต่อห้อง, ค่าวัสดุที่รื้อย้ายมาจากบ้านพักจุดใหม่มีมูลค่า B บาทต่อห้อง และจำนวนห้องพักในจุดใหม่มีจำนวน X ห้อง จะได้ว่าค่าใช้จ่ายสำหรับการก่อสร้างบ้านพักจุดใหม่มีค่าเท่ากับ $(A-B)*X$ บาท ต่อการย้ายที่พัก 1 ครั้ง โดยค่าใช้จ่ายจำนวนนี้จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการขนส่งคนงานในช่วงเช้าและเย็น ซึ่งมีพื้นที่การทำงานเฉลี่ยเกินกว่ารัศมี 2 กม. โดยคิดว่าไม่มีการรื้อย้ายที่พัก โดยค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการขนส่งคนงานจะขึ้นกับระยะทางที่เดินทาง และจำนวนครั้งที่ใช้ในการเดินทางตลอดช่วงระยะเวลาการทำงาน เช่น สมมติให้ค่าขนส่งคนงานมีค่า F บาท/กม./คน ถ้าเปรียบเทียบกับมีการรื้อย้ายที่พัก n ครั้งในการทำงานตลอดระยะทาง 0-D กม. (เฉลี่ย D/2 กม. ในแต่ละเที่ยว) และจำนวนคนที่พักเฉลี่ย 2 คนต่อห้อง จะได้ว่า ค่าใช้จ่ายในการรื้อย้ายที่พักโดยไม่มีการขนส่งคนงานระหว่างวันมีค่า $(A-B)*X*n$ บาท

ส่วนค่าขนส่งกรณีที่ไม่มีการรื้อย้ายที่ปักจะมีค่า $(4F)*(2X)*M*t*(D/2)$ โดย M คือจำนวนเที่ยวในการขนส่งตลอดการทำงานในระยะ 0-8 กม.(เฉลี่ย 4 กม.)ใน 1 เดือน และ t คือระยะเวลาที่ปักอาศัยในบ้านพัก เงื่อนไขเพื่อให้การรื้อย้ายบ้านพักมีความประหยัด คือ

ค่าก่อสร้างบ้านพักจุดใหม่ (กรณีรื้อย้าย) $\leq$ ค่าขนส่ง(กรณีไม่ย้าย)

$$(A-B)*X*n \leq (4F)*(2X)*M*t*(D/2)$$

$$(A-B)*n \leq 4FMtD$$

$$(A-B)n / MtD \leq 4F \text{ (ค่าคงที่)}$$

จากอสมการดังกล่าวพบว่ากรณีรื้อย้ายบ้านพักจะประหยัดเงินลงทุนมากกว่าวิธีการขนส่งคนงานภายใต้เงื่อนไขดังนี้

- มีการใช้วัสดุรื้อย้ายได้ เพื่อประหยัดค่าวัสดุ (เพิ่มค่า "B")
  - มีการใช้บ้านพักและระบบสาธารณูปโภคร่วมกันระหว่างบริษัทที่ทำงานร่วมกันภายในโครงการเดียวกัน เพื่อลดจำนวนครั้งในการรื้อย้าย (ลดค่า "n")
  - เป็นโครงการที่มีระยะเวลาก่อสร้างในแต่ละพื้นที่นาน (ค่า "M" และ "t" สูง)
  - เป็นโครงการที่มีพื้นที่ก่อสร้างเป็นระยะทางยาว(ค่า "D" สูง)
- ซึ่งข้อเสนอแนะเหล่านี้บริษัทผู้รับเหมาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์หาความเหมาะสมกับโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ในอนาคตได้เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนงานและความประหยัดในค่าใช้จ่ายของบริษัท

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ในประเทศไทยนอกจากโครงการก่อสร้างทางด่วนแล้ว ยังมีโครงการก่อสร้างในลักษณะอื่นที่น่าสนใจ เช่น โครงการก่อสร้างเขื่อนหรือโรงไฟฟ้า ซึ่งมีระยะเวลาการก่อสร้างเกินกว่า 5 ปีขึ้นไป ทำให้วิถีชีวิตของคนงานและรูปแบบของบ้านพักคนงานก่อสร้างแตกต่างจากกรณีศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนั้นการวิจัยเพิ่มเติมกับโครงการในลักษณะอื่นจะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาที่พักอาศัยคนงานก่อสร้างในอนาคตต่อไป